

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาและผลบังคับทางกฎหมายของสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า: ศึกษากรณี สัญญาซื้อขายข้าวขาวซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งมอบและรับมอบ
ชื่อผู้เขียน	ญานิศา ชีระบัญชา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์พนิจ ทิพย์มณี
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและผลบังคับทางกฎหมายของสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งมอบและรับมอบสินค้า โดยมุ่งศึกษาเฉพาะสินค้าข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ที่เปิดทำการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าฯ) เนื่องจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าฯ ตลอดจนข้อบังคับคณะกรรมการสินค้าเกษตรล่วงหน้า ว่าด้วยข้อกำหนดการซื้อขายล่วงหน้า ข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ ประเภทการส่งมอบและรับมอบสินค้าตามเงื่อนไข Free On Board (FOB) พ.ศ. 2554 (ข้อบังคับการซื้อขายฯ) ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองที่กำหนดรายละเอียดและถือเป็นสัญญามาตรฐานของการซื้อขายล่วงหน้าก็มีได้บัญญัติลักษณะทางกฎหมายของการซื้อขายล่วงหน้าไว้

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า ณ วันที่ระบบการซื้อขายของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าฯ จับคู่คำสั่งซื้อของผู้ซื้อและคำสั่งขายของผู้ขายเกิดเป็นข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า นั้น ข้อตกลงดังกล่าวมีลักษณะทางกฎหมายเป็นสัญญาจะซื้อจะขายผูกพันให้คู่สัญญาต้องมาทำสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดกันอีกครั้งหนึ่งเมื่อกำหนดเวลาในอนาคตมาถึง มิเช่นนั้นแล้วข้อบังคับการซื้อขายฯ ให้ถือว่าภาระหน้าที่ของคู่สัญญาอันเกิดจากข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าเป็นอันสิ้นสุดลง โดยฝ่ายผิดสัญญาจะต้องชำระค่าเสียหายให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ถ้าพึงเพียงนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าจึงมิได้ก่อให้เกิดให้ผู้ซื้อที่มีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่ซื้อขาย ขณะเดียวกันก็มิได้ก่อให้เกิดให้ผู้ขายมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระราคาสินค้า ดังนั้น นิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจึงไม่ใช่สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาประวิงการโอนกรรมสิทธิ์ เพราะความตกลงซื้อขายเสร็จเด็ดขาดยังไม่เกิดขึ้นนั่นเอง

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องการกลายเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ตลอดจนการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยในสินค้าข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์นั้น จากการศึกษาพบว่ากรรมสิทธิ์และ

ความเสี่ยงภัยในสินค้าจะโอนเปลี่ยนมือจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อได้ก็ต่อเมื่อ สินค้าที่ซื้อขายกลายเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแล้วเท่านั้น ประกอบกับกฎหมายของประเทศไทยยึดถือหลักที่ว่า การโอนกรรมสิทธิ์และการโอนความเสี่ยงภัยจะเกิดขึ้นพร้อมกับความสมบูรณ์ของสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาตกลงให้มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลามาประวิงการโอนกรรมสิทธิ์เอาไว้ ดังนี้ เมื่อสินค้าข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนักขายออกกลายเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแล้วก็สามารถนำหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาที่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาเพื่อประวิงการโอนกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยให้เหมาะสมกับปกติประเพณีการค้าสินค้าข้าวได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้ปรับปรุงข้อบังคับคณะกรรมการสินค้าเกษตรล่วงหน้า ว่าด้วยข้อกำหนดการค้าข้าวล่วงหน้า ข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ ประเภทการส่งมอบและรับมอบสินค้าตามเงื่อนไข Free On Board (FOB) พ.ศ. 2554 ข้อ 28 เสียใหม่ ด้วยการกำหนดให้ “การรับมอบสินค้าของผู้ซื้อ” เป็นเงื่อนไขแห่งการโอนไปซึ่งกรรมสิทธิ์และความเสี่ยงภัยในสินค้าที่ซื้อขาย

ประเด็นปัญหาประการสุดท้ายตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ การกำหนดคุณสมบัติของคลังสินค้าที่จะเข้ามาเป็นคลังสินค้านำร่องในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ที่ค่อนข้างจะเคร่งครัดเกินความจำเป็น อย่างไรก็ดี เนื่องจากคลังสินค้านำร่องมิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสถานที่จัดเก็บสินค้าเพื่อจำหน่ายซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่ส่งสินค้าข้าวขาว 5 เปอร์เซ็นต์ออกไปนอกราชอาณาจักรให้แก่ผู้ซื้อแทนผู้ขายด้วย ซึ่งผู้ส่งออกข้าวขาวจะต้องมีคุณสมบัติตามที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าส่งออก พ.ศ. 2503 กำหนดไว้ฉบับหนึ่งด้วย

ดังนั้น การดึงคุณสมบัติร่วมในการขออนุญาตเป็นผู้ส่งออกข้าวและผู้ประกอบธุรกิจคลังสินค้าตามที่กฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดไว้ มากำหนดเป็นคุณสมบัติคลังสินค้านำร่องของตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า แทนคุณสมบัติที่กำหนดไว้เดิม ก็จะเป็นอีกหนึ่งทางออกที่ช่วยขจัดปัญหาความเคร่งครัดเรื่องคุณสมบัติคลังสินค้านำร่องในหัวข้อนี้ไปได้

Thesis Title	Trouble and legal enforcement of the Agricultural commodity futures contract: The case study of the contract specification of white rice which has the objective to make and take delivery
Name of Student	Yanisa Theerabunchorn
Advisor	Associate Professor Phinit Thipmani
Subject	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

The objective of this thesis is to study the trouble and the legal enforcement of the agricultural commodity futures contract which has its purpose to make and take delivery, focuses solely on the 5% white rice, provided for futures trading by The Agricultural Futures Exchange of Thailand (the Futures Exchange) since neither the Agricultural Futures trading Act B.E. 2542, which is the law of establishment of the Agricultural Futures Exchange of Thailand, nor the Regulation of the Board of Directors of the Agricultural Futures Exchange re: Contract Specification of 5% white rice (Free On Board (FOB)) B.E. 2554 (Contract Specification) defines the legal characteristic of the futures trading.

The study concludes that upon the date of matching of a bid and an offer by trading system of the Futures Exchange; the futures contract is generated, and it complies to an agreement to sale that obliges both contract parties to enter into a sale contract at a specific time in the future, otherwise, referring to the Contract Specification, any obligation of both parties arising from such futures contract shall be terminated. In addition, the party who breaks the contract also has to pay damages to another. Accordingly, only the juristic relation under the futures contract does not generate either the right to the buyer in requesting the seller for transferring it the ownership of the property sold, or the right to the seller in requesting the buyer for paying it the price. Therefore, such kind of juristic relation could not be defined as a sale contract which is subject to a condition or a time clause to defer the transferring of the ownership because such contract has not been made so far.

As for the issue of becoming specific thing, and transferring of the ownership and the risk of rice commodity, the study concludes that the ownership and risk will transfer only when such commodity becomes the specific thing, in conjunction with the adherence of Thai law to the rule that transference of ownership and risk shall arise upon the completion of the contract, except the contract parties agree to state any condition or time clause to defer such transferring. Thus, whenever the departure inspection of weight and quality of 5% white rice commodity is approved, the rule of the Freedom of Contract could be applied in creating the condition or the time clause in order to defer the ownership and the risk transference in appropriate with the custom of rice trading in Thailand. In conclusion, I suggest improving the Regulation of the Board of Directors of the Agricultural Futures Exchange of Thailand re: Contract Specification of 5% white rice (Free On Board (FOB)) B.E. 2554 by stating “taking delivery of the buyer” to be the condition of transferring the ownership and the risk of the commodity sold.

The final issue of this thesis is that the qualifications of the warehouseman in applying for the Recognized Warehouse of the Futures Exchange are rather excessively strict. However, not only the Recognized Warehouse has to undertake storage and custody of goods for remuneration that is needed to have the qualifications as prescribed in the Declaration of the Revolution Council No.58, dated April 26, 1972, but also has to export 5% white rice commodity to the buyer instead of the seller, accordingly, to receive the rice exporter license, it shall also have the qualifications as specified in the Export Standards Act B.E. 2503.

Therefore, gathering the co-qualifications in applying for the rice exporter license and the warehouseman license which are stipulated in such two laws to state as the qualifications of the Recognized Warehouse of the Futures Exchange in replacing of the existing rule shall be another solution which could help eliminate this trouble concerning the strictness of the qualifications prescribing for the Recognized Warehouse.